

Συμβούλιο
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Βρυξέλλες, 21 Ιουνίου 2022
(OR. en)

10437/22

AG 70
INST 245

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Για τη Γενική Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κα Martine DEPREZ, Διευθύντρια
Ημερομηνία Παραλαβής:	21 Ιουνίου 2022
Αποδέκτης:	Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	COM(2022) 404 final
Θέμα:	ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΔΙΑΣΚΕΨΗ ΓΙΑ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ Υλοποίηση του οράματος με συγκεκριμένες δράσεις

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - COM(2022) 404 final.

σνημμ.: COM(2022) 404 final

Βρυξέλλες, 17.6.2022
COM(2022) 404 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

ΔΙΑΣΚΕΨΗ ΓΙΑ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ
Υλοποίηση του οράματος με συγκεκριμένες δράσεις

«Στην Ευρώπη, η μνήμη του παρελθόντος μας πλαισιώνει ανέκαθεν το μέλλον μας. Τούτο είναι ακόμη πιο σημαντικό σε μια εποχή κατά την οποία το αδιανόητο έχει επιστρέψει στην ήπειρό μας. Οι σκανδαλώδεις απόπειρες της Ρωσίας να επανασχεδιάσει τον χάρτη και να αναπαραγάγει ακόμη και τα πιο τραγικά κεφάλαια της ιστορίας μας μάς υπενθύμισαν ότι είναι επικίνδυνο να χάνουμε την επαφή με το παρελθόν και το μέλλον μας. Να ζούμε σε ένα αέναο παρόν, θεωρώντας ότι τίποτα δεν μπορεί να αλλάξει, ότι είναι αδύνατο να υπάρχει καλύτερος τρόπος. Και ακόμη χειρότερα: ότι τα πάντα θα παραμείνουν ες αεί αμετάβλητα, αρκεί να μην αλλάξουμε εμείς οι ίδιοι. Αυτό είναι εντελώς λάθος! Στασιμότητα σημαίνει οπισθοδρόμηση.»

*Ursula von der Leyen, πρόεδρος Ευρωπαϊκής Επιτροπής,
9 Μαΐου 2022, τελετή λήξης της Διάσκεψης για το μέλλον της Ευρώπης*

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Λέγεται εδώ και πολύ καιρό ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση ενεργεί ταχύτερα και δραστικότερα όταν είναι απαραίτητο. Η περίφημη ρήση του Jean Monnet, σύμφωνα με την οποία η Ένωση «θα σφυρηλατηθεί μέσα από κρίσεις και θα είναι το άθροισμα των λύσεων που υιοθετήθηκαν για τις κρίσεις αυτές» έχει επιβεβαιωθεί συχνά κατά τη διάρκεια της ιστορίας της ΕΕ —ιδιαιτέρως κατά τα τελευταία δύο χρόνια, με τη συλλογική αντιμετώπιση μιας παγκόσμιας πανδημίας και ενός βίαιου επιθετικού πολέμου στο κατώφλι μας. Ταυτόχρονα, οι Ευρωπαίοι πολίτες ζητούν ολοένα και περισσότερο αλλαγές και μεταρρυθμίσεις, καθώς και εργασίες για τη βελτίωση της Ευρώπης υπό τους δικούς τους όρους. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η πρόεδρος κ. von der Leyen ζήτησε στις πολιτικές κατευθύνσεις της, τον Ιούλιο του 2019, να πραγματοποιηθεί η Διάσκεψη για το Μέλλον της Ευρώπης ως μέρος του οράματος για μια νέα ώθηση στην ευρωπαϊκή δημοκρατία, και δεσμεύτηκε να δώσει συνέχεια στα αποτελέσματά της.

Η Διάσκεψη για το Μέλλον της Ευρώπης, που ξεκίνησε την Ημέρα της Ευρώπης 2021 και διήρκεσε ένα έτος, ήταν μια πρωτόγνωρη πανευρωπαϊκή άσκηση διαβουλευτικής δημοκρατίας —η μεγαλύτερη και ευρύτερη που πραγματοποιήθηκε ποτέ στο είδος της. Συνέδεσε ανθρώπους από όλες τις ηλικίες, τις χώρες και τα υπόβαθρα, πολλοί εκ των οποίων δεν είχαν ασχοληθεί ποτέ με την Ευρώπη ή δεν ήταν εξοικειωμένοι με τη θεσμική σύνθεση της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι συμμετέχοντες προσκόμισαν τις διαφορετικές ιστορίες και προοπτικές τους, τις διαφορετικές γλώσσες και ταυτότητές τους, για να εκθέσουν τις προσδοκίες τους για την Ευρώπη και να συνθέσουν από κοινού ένα όραμα για το μέλλον της.

Κατ' αυτόν τον τρόπο, η Διάσκεψη και οι συμμετέχοντες σε αυτήν αποτέλεσαν έκφραση τόσο της αξίας όσο και της ανάγκης μιας πιο ενεργού συμμετοχής των πολιτών στη διαμόρφωση των πολιτικών που επηρεάζουν τη ζωή τους. Η Διάσκεψη έδωσε νέα πνοή στον τρόπο με τον οποίο λειτουργεί η πολυεπίπεδη δημοκρατία της Ευρώπης και κατέδειξε τις δυνατότητες ενός πραγματικού ευρωπαϊκού δημόσιου χώρου στον οποίο οι πολίτες σε ολόκληρη την Ένωση συμμετέχουν για ό,τι τους απασχολεί περισσότερο.

Τούτο κατέστη εμφανές από τον τρόπο με τον οποίο πολίτες και θεσμικά όργανα, νομοθέτες και μη ειδικοί συζήτησαν τα θεμελιώδη ζητήματα των καιρών μας και πρότειναν μια σειρά λύσεων σε τομείς που θα καθορίσουν το μέλλον της Ευρώπης: από την κλιματική αλλαγή και το περιβάλλον έως την ψηφιοποίηση και τη δημοκρατία, την υγεία, την κοινωνική δικαιοσύνη και την ισότητα, την οικονομία και την ασφάλεια, τις αξίες και τον πολιτισμό —και πολλά άλλα. Αναπόφευκτα, το αποτέλεσμα επηρεάστηκε και από τη σύγχρονη επικαιρότητα, και ιδίως από την επαλληλία των κρίσεων που χρειάστηκε να αντιμετωπίσει η Ευρώπη τα τελευταία δύο χρόνια. Ο αντίκτυπος της πανδημίας COVID-19 στην υγεία και τις οικονομίες

μας αντικατοπτρίστηκε σε όλα τα θέματα της Διάσκεψης, ενώ ο απρόκλητος και αδικαιολόγητος πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας ανέδειξε έντονα την ανάγκη για μια ισχυρότερη Ευρώπη στον κόσμο, έτοιμη να υπερασπιστεί την ειρήνη και τις αξίες με τον ίδιο τρόπο που το κάνει εδώ και περισσότερα από 70 χρόνια.

Η Διάσκεψη έχει αποφέρει καρπούς όσον αφορά τόσο την ποσότητα όσο και την ποιότητα των προτάσεων, ωστόσο η επιτυχία της θα εξαρτηθεί τελικά από την αλλαγή που μπορεί να επιφέρει. Σε αυτό το πνεύμα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, μαζί με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, δεσμεύτηκαν στην κοινή δήλωση του Μαρτίου 2021 να δώσουν συνέχεια σε όσα προτάθηκαν —το κάθε θεσμικό όργανο στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του και σύμφωνα με τις Συνθήκες. Η πρόεδρος κ. von der Leyen επανέλαβε τη δέσμευση αυτή κατά την τελετή λήξης της Διάσκεψης στις 9 Μαΐου 2022.

Η παρούσα ανακοίνωση αποτελεί το πρώτο βήμα προς την κατεύθυνση αυτή. Περιλαμβάνει εκτίμηση του τι χρειάζεται για να δοθεί συνέχεια στις προτάσεις της Διάσκεψης, επισκόπηση των επόμενων βημάτων, καθορίζει δε τον βέλτιστο τρόπο άντλησης διδαγμάτων από τη Διάσκεψη και ενσωμάτωσης της συμμετοχικής δημοκρατίας στη χάραξη πολιτικής και στη νομοθετική διαδικασία της ΕΕ.

2. ΔΙΝΟΝΤΑΣ ΣΥΝΕΧΕΙΑ: ΑΠΟ ΤΙΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΣΤΗ ΔΡΑΣΗ

Οι προτάσεις της Διάσκεψης, οι οποίες περιλαμβάνονται στην τελική έκθεση που διαβιβάστηκε στους προέδρους του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, καλύπτουν ευρύ φάσμα, είναι δε φιλόδοξες και μελλοντοστραφείς. Είναι διαρθρωμένες σε εννέα ευρείες θεματικές ενότητες, με φυσικές αλληλεπικαλύψεις μεταξύ ορισμένων εκ των προτεινόμενων μέτρων.

Η Διάσκεψη: πολλές προτάσεις, ένα όραμα

Κατά τη διάρκεια ενός έτους εκδηλώσεων, οι συζητήσεις των ομάδων πολιτών και οι ιδέες που συγκεντρώθηκαν στο διαδίκτυο αποκρυσταλλώθηκαν σε 49 προτάσεις και 326 ειδικά μέτρα¹, διαρθρωμένα σε εννέα θεματικές ενότητες:

- ▶ Κλιματική αλλαγή και περιβάλλον
- ▶ Υγεία
- ▶ Ισχυρότερη οικονομία, κοινωνική δικαιοσύνη και θέσεις εργασίας
- ▶ Η ΕΕ στον κόσμο
- ▶ Αξίες και δικαιώματα, κράτος δικαίου, ασφάλεια
- ▶ Ψηφιακός μετασχηματισμός
- ▶ Ευρωπαϊκή δημοκρατία
- ▶ Μετανάστευση
- ▶ Εκπαίδευση, πολιτισμός, νεολαία και αθλητισμός

Πίσω από τους αριθμούς και τη διατύπωση αυτών των συγκεκριμένων προτάσεων

¹ Διαβάστε την τελική έκθεση στην πλατφόρμα της Διάσκεψης.

υποφώσκει το όραμα για μια Ευρώπη που θα διευκολύνει την καθημερινή ζωή των πολιτών, τόσο σε αγροτικές όσο και σε αστικές περιοχές, θα αντιμετωπίζει τις προκλήσεις των σημερινών γενεών και, τελικά, θα ανταποκρίνεται στα ζητήματα που απασχολούν περισσότερο τους ανθρώπους. Από το φαγητό που τρώνε ως τον αέρα που αναπνέουν και τη φύση που απολαμβάνουν. Από την πρόσβαση σε οικονομικά προσιτή υγειονομική περίθαλψη, εκπαίδευση και στέγαση ως το αίσθημα ασφάλειας και προστασίας εντός των εν λόγω σχολείων και σπιτιών.

Γενικά, οι προτάσεις καλούν την Ευρώπη να επικεντρωθεί στην παροχή κοινωνικής προστασίας και δικαιοσύνης, προασπίζοντας παράλληλα τις αξίες της και το κράτος δικαίου. Τονίζουν την ανάγκη να συγκεντρώσει η Ευρώπη την ισχύ και την πολυμορφία της ώστε να αντιμετωπίσει τα σημαντικότερα προβλήματα της γενιάς μας —από τις πανδημίες και τον πόλεμο ως τη διττή πράσινη και ψηφιακή μετάβαση ή τη δημογραφική αλλαγή. Τέλος, σε όλους τους τομείς υπογραμμίστηκε έντονα και κατ' επανάληψη η ανάγκη να καταστεί η Ευρώπη πιο ανεξάρτητη και περισσότερο ικανή να αυτοεξυπηρετείται σε ζωικούς τομείς, από την ενέργεια, τα βιώσιμα τρόφιμα, τα υλικά και τα φάρμακα ως τα ψηφιακά μικροκυκλώματα και τις πράσινες τεχνολογίες, την κυβερνοασφάλεια, την ασφάλεια και την άμυνα. Εν συνόλω, τα μέτρα που πρότεινε η Διάσκεψη καλούν την Ευρώπη να δραστηριοποιηθεί περισσότερο σε τομείς συλλογικής ή ατομικής σημασίας για τους πολίτες.

Αξιολόγηση των προτάσεων

Για να δοθεί συνέχεια στις προτάσεις της Διάσκεψης με τον πλέον διαφανή και άμεσο τρόπο, χρειάζεται μια πρώτη ανάλυση ώστε να διαπιστωθεί τι απαιτείται για την εφαρμογή τους. **Για να είναι αξιόπιστη η αξιολόγηση αυτή, είναι σημαντικό να τηρηθούν το πνεύμα και το γράμμα των προτεινομένων —χωρίς καμία επανερμηνεία ή διαλογή.** Στο παράρτημα της παρούσας ανακοίνωσης παρατίθενται οι 49 προτάσεις, οι οποίες χωρίζονται στους ίδιους θεματικούς τομείς που επελέγησαν και από τη Διάσκεψη, με την εκτίμηση της Επιτροπής να παρατίθεται σε κάθε τομέα.

Το παράρτημα περιλαμβάνει τέσσερις κατηγορίες απαντήσεων: υφιστάμενες πρωτοβουλίες που ανταποκρίνονται στις προτάσεις· πρωτοβουλίες τις οποίες το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο καλούνται να εγκρίνουν· προγραμματισμένες δράσεις με τις οποίες θα υλοποιηθούν οι ιδέες, με βάση τους νέους προβληματισμούς της Διάσκεψης· και νέες πρωτοβουλίες ή τομείς εργασίας που εμπνέονται από τις προτάσεις και εμπίπτουν στην αρμοδιότητα της Επιτροπής.

Η πρώτη κατηγορία αφορά τις ήδη υλοποιούμενες από την Επιτροπή πρωτοβουλίες που ανταποκρίνονται άμεσα στις προτάσεις. Σε αυτές θα μπορούσαν να συμπεριλαμβάνονται, για παράδειγμα, το ευρωπαϊκό νομοθέτημα για το κλίμα, στο πλαίσιο του οποίου έχει ήδη τεθεί σε ισχύ νομοθεσία για την κατοχύρωση των κλιματικών στόχων της ΕΕ. Ή η πράξη για τις ψηφιακές υπηρεσίες, η οποία θα διασφαλίσει ότι το διαδικτυακό περιβάλλον παραμένει ασφαλής χώρος, εξασφαλίζοντας την ελευθερία της έκφρασης, καθώς και ευκαιρίες για τις ψηφιακές επιχειρήσεις. Περιλαμβάνεται επίσης η σύσταση της HERA, της Αρχής Ετοιμότητας και Αντιμετώπισης Καταστάσεων Έκτακτης Υγειονομικής Ανάγκης, για τη συμβολή στην καλύτερη προετοιμασία και αντίδραση της Ευρώπης σε διασυνωριακές απειλές κατά της υγείας. Ή τις ιστορικές συμφωνίες που έχουν επιτευχθεί σχετικά με τους κατώτατους μισθούς και τις γυναίκες στα διοικητικά συμβούλια. Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει επίσης συγκεκριμένες πρωτοβουλίες για την ενίσχυση των διεθνών

εταιρικών σχέσεων και του παγκόσμιου ρόλου της Ευρώπης, για παράδειγμα μέσω της στρατηγικής «Global Gateway» για επενδύσεις σε έξυπνες, καθαρές και ασφαλείς υποδομές ανά τον κόσμο, σύμφωνα με τις αξίες της ΕΕ.

Η δεύτερη κατηγορία αφορά τις ήδη υποβληθείσες από την Επιτροπή προτάσεις που βρίσκονται επί του παρόντος υπό επεξεργασία από τους συννομοθέτες. Σε ορισμένες περιπτώσεις, αυτό παρέχει πρόσθετη ώθηση ώστε να επιταχυνθεί το νομοθετικό έργο, για παράδειγμα στην περίπτωση του νέου συμφώνου για τη μετανάστευση και το άσυλο, της πράξης για την τεχνητή νοημοσύνη ή πρωτοβουλιών για την ενίσχυση της κυκλικής οικονομίας σε τομείς όπως οι συσσωρευτές ή τα βιώσιμα προϊόντα. Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει επίσης τις προτάσεις που υποβλήθηκαν στο πλαίσιο της δέσμης προσαρμογής στον στόχο του 55 % (Fit for 55), οι οποίες είναι απαραίτητες για την επίτευξη των κλιματικών στόχων της Ευρώπης, καθώς και για τη μείωση της ενεργειακής της εξάρτησης. Ή την πρωτοβουλία μας για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας και της τεχνολογικής κυριαρχίας της ΕΕ μέσω μέτρων όπως η πράξη για τα μικροκυκλώματα.

Η τρίτη κατηγορία περιλαμβάνει τους τομείς στους οποίους η Επιτροπή σχεδιάζει ήδη να υποβάλει προτάσεις και θα λάβει υπόψη τις υποδείξεις της Διάσκεψης. Σε αυτήν περιλαμβάνεται η πράξη για την ελευθερία των μέσων ενημέρωσης, η οποία θα αποσκοπεί στη διασφάλιση της πολυφωνίας και της ανεξαρτησίας των μέσων ενημέρωσης στην εσωτερική αγορά της ΕΕ, καθώς και νομοθετική πρόταση για την ενίσχυση του εφοδιασμού μας με πρώτες ύλες κρίσιμης σημασίας για τη διττή μετάβαση ή το νέο ευρωπαϊκό θεματολόγιο καινοτομίας. Ή το νομοθετικό πλαίσιο που θα αποσκοπεί στην επιτάχυνση και τη διευκόλυνση της μετάβασης σε βιώσιμα συστήματα τροφίμων. Κατά τις προσεχείς εβδομάδες και μήνες, η Επιτροπή θα υποβάλει επίσης προτάσεις που θα ανταποκρίνονται άμεσα σε ορισμένες από τις προτάσεις, είτε πρόκειται για την αποκατάσταση της φύσης μας είτε για την απαγόρευση της εισόδου στην αγορά της ΕΕ προϊόντων που παράγονται με καταναγκαστική εργασία.

Τέλος, **ο τέταρτος τομέας αφορά προτάσεις της Διάσκεψης που είναι εν μέρει ή εντελώς νέες** και απαιτούν την ανάληψη νέων πρωτοβουλιών ή την υποβολή νέων προτάσεων από την Επιτροπή. Μεταξύ άλλων, η Διάσκεψη πρότεινε νέες εργασίες και όσον αφορά τη μεγαλύτερη επικέντρωση στη βελτίωση της κατανόησης των ζητημάτων ψυχικής υγείας και στις προτάσεις για την καλύτερη αντιμετώπισή τους σε ολόκληρη την Ευρώπη. Άλλες συστάσεις επικεντρώνονται στη διατροφή και την επισιτιστική ασφάλεια, καθώς και στη βελτίωση των πληροφοριών σχετικά με το οικολογικό αποτύπωμα των προϊόντων και το ιστορικό των επιδόσεων τους όσον αφορά την καλή μεταχείριση των ζώων. Στις προτάσεις συγκαταλέγονται επίσης η συντονισμένη ευρωπαϊκή προσέγγιση για την παρακολούθηση του σκοτεινού δικτύου, καθώς και η μεγαλύτερη επικέντρωση στην εξόρυξη κρυπτονομισμάτων.

Οι αρχές της συνέχειας

Η αξιολόγηση δείχνει μια σαφή κατεύθυνση και προσδιορίζει τους τομείς στους οποίους η Επιτροπή θα πρέπει να υποβάλει προτάσεις. Η Επιτροπή θα υποβάλει τις προτάσεις αυτές με **όσο το δυνατόν πιο ρεαλιστικό τρόπο**, είτε μέσω νομοθεσίας είτε αλλιώς. Θα κάνει πλήρη χρήση του δικαιώματος πρωτοβουλίας που διαθέτει βάσει των Συνθηκών, λαμβάνοντας δεόντως υπόψη τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας, καθώς και τους κανόνες για τη βελτίωση του νομοθετικού έργου. Μεταξύ άλλων, θα αξιολογηθεί ο πιθανός αντίκτυπος των υπό εξέταση επιλογών πολιτικής, θα διασφαλιστεί η απουσία

αρνητικών συνεπειών και θα εξεταστεί σε ποιο επίπεδο η λήψη αποφάσεων είναι πλέον αποτελεσματική.

Θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι υπάρχουν και πολλοί τομείς που απαιτούν από την Επιτροπή την ανάληψη **μη νομοθετικής δράσης**, είτε λόγω περιορισμένης νομοθετικής αρμοδιότητας είτε επειδή αυτός είναι ο καλύτερος τρόπος επίτευξης του επιθυμητού αποτελέσματος. Ομοίως, δεν εμπίπτουν όλες οι προτάσεις στην αρμοδιότητα της Επιτροπής, καθώς ορισμένες θα ήταν καλύτερο να δρομολογηθούν από τα άλλα θεσμικά όργανα της ΕΕ, από τα κράτη μέλη ή από τις τοπικές και περιφερειακές αρχές.

Η πρώτη δέσμη νέων προτάσεων θα ανακοινωθεί στην **ομιλία της προέδρου κ. von der Leyen για την κατάσταση της Ένωσης** τον Σεπτέμβριο του 2022, καθώς και στη συνοδευτική επιστολή προθέσεων. Οι προτάσεις αυτές θα συμπεριληφθούν στο πρόγραμμα εργασίας της Επιτροπής για το 2023. Ορισμένες θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνονται στις κοινές νομοθετικές προτεραιότητες που συμφωνούνται μεταξύ των θεσμικών οργάνων της ΕΕ, καθώς και στα μελλοντικά προγράμματα εργασίας της Επιτροπής.

Συνθήκες: αξιοποιούμε στο έπακρο ό,τι έχουμε και κάνουμε αλλαγές εάν είναι απαραίτητο

Οι νέες μεταρρυθμίσεις και πολιτικές που θα προκύψουν σε συνέχεια των εν λόγω προτάσεων και οι συζητήσεις σχετικά με την τροποποίηση των Συνθηκών δεν θα πρέπει να αλληλοαποκλείονται. Η τροποποίηση των Συνθηκών δεν θα πρέπει να αποτελεί αυτοσκοπό, ενώ για τη συντριπτική πλειονότητα των μέτρων πολλά μπορούν και θα χρειαστεί να γίνουν βάσει των ισχυουσών Συνθηκών. Οι Συνθήκες της ΕΕ είναι ζωντανά μέσα, όπως και τα συνταγματικά κείμενα των κρατών μελών. Τα θεσμικά όργανα της ΕΕ και τα κράτη μέλη συμφώνησαν καθ' όλη τη διάρκεια της θητείας της παρούσας Επιτροπής να αξιοποιήσουν πλήρως τις δυνατότητες των Συνθηκών της ΕΕ, προμηθεύοντας δισεκατομμύρια εμβόλια για τους πολίτες σε ολόκληρη την Ευρώπη ή δίνοντας την εναρκτήρια ώθηση στην οικονομία του μέλλοντος μέσω του NextGenerationEU. Κατά τη διάρκεια της εν λόγω θητείας, η ΕΕ χάραξε επίσης μια φιλόδοξη και νομικά δεσμευτική πορεία προς την κλιματική ουδετερότητα, όρισε εκ νέου τους κανόνες του παιχνιδιού στον ψηφιακό κόσμο και στήριξε τις μικρές επιχειρήσεις ώστε να διατηρήσουν το προσωπικό τους κατά τη διάρκεια της πανδημίας μέσω του προγράμματος SURE. Όλες αυτές οι εργασίες κατέστησαν δυνατές λόγω της πολιτικής βούλησης που επέδειξαν τα θεσμικά όργανα, τα οποία καταβάλλουν συγχρονισμένες προσπάθειες προκειμένου να ανταποκριθούν στον επείγοντα χαρακτήρα των προκλήσεων.

Υπάρχει επίσης αναξιοποίητο δυναμικό στο πλαίσιο των ισχυουσών Συνθηκών, το οποίο θα μπορούσε να συμβάλει στην ανταπόκριση στις προτάσεις της Διάσκεψης, ιδίως με τη χρήση των **«ρητρών γέφυρας» για τη μετάβαση σε ψηφοφορία με ειδική πλειοψηφία σε ορισμένους τομείς πολιτικής.** Αυτό αποτέλεσε ρητή επιθυμία της προέδρου κ. von der Leyen στο πλαίσιο των πολιτικών κατευθύνσεων της και της ομιλίας της για την κατάσταση της Ένωσης, σε τομείς όπως η ενέργεια και η φορολογία, καθώς και για σημαντικές πτυχές της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας, όπως οι κυρώσεις και τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Ωστόσο, ορισμένες από τις ιδέες που διατυπώθηκαν από τη Διάσκεψη είναι πραγματικά καινοτόμες, καλώντας την ΕΕ να προσανατολιστεί σε νέες, ακόμη ανεξερεύνητες, κατευθύνσεις. Στο πλαίσιο αυτό, ορισμένες προτάσεις απαιτούν ρητά την τροποποίηση των συνθηκών. Αφορούν, μεταξύ άλλων, τομείς όπως η υγεία και η άμυνα.

Η Διάσκεψη προώθησε εκ νέου την επικέντρωση στην ανανέωση και τη βελτίωση του ευρωπαϊκού εγχειρήματος, με βάση τα θεμέλιά του και την επικαιροποίησή τους, όπου απαιτείται. Όπως υπογράμμισε η πρόεδρος κ. von der Leyen κατά την ομιλία της στη Διάσκεψη, **η Επιτροπή θα βρίσκεται πάντοτε στο πλευρό εκείνων που επιθυμούν να μεταρρυθμίσουν την Ευρωπαϊκή Ένωση ώστε να λειτουργεί καλύτερα, μεταξύ άλλων μέσω της τροποποίησης των Συνθηκών, στις περιπτώσεις που αυτό είναι απαραίτητο.**

Πιστή στο πνεύμα αυτό, η Επιτροπή εκφράζει την ικανοποίησή της για την προθυμία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου να χρησιμοποιήσει, για πρώτη φορά, τις εξουσίες που απέκτησε δυνάμει της Συνθήκης της Λισαβόνας για να προτείνει τροποποιήσεις των Συνθηκών. Το Κοινοβούλιο καθόρισε ορισμένους τομείς στους οποίους, κατά την άποψή του, οι αλλαγές στις Συνθήκες θα πρέπει να συζητηθούν στο πλαίσιο μιας **Συνέλευσης**. Η Επιτροπή είναι έτοιμη να διαδραματίσει πλήρως τον θεσμικό της ρόλο στη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 48 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, και ιδίως να γνωμοδοτήσει κατόπιν διαβούλευσης του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.

3. ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ: ΘΕΤΟΝΤΑΣ ΤΟΥΣ ΠΟΛΙΤΕΣ ΣΤΟ ΕΠΙΚΕΝΤΡΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Πέρα από την ποιότητα και την ποσότητα των προτάσεων πολιτικής και την ώθηση για μεταρρυθμίσεις, η Διάσκεψη έδωσε επίσης μια εικόνα **του τρόπου με τον οποίο μπορεί να ευημερήσει ένας ευρωπαϊκός δημόσιος χώρος, καθώς και του τρόπου με τον οποίο μπορεί να εμπλουτιστεί η δημοκρατία μας σε ευρωπαϊκό, εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο** διά της συμμετοχής των πολιτών. Προκάλεσε διαβουλεύσεις και συζητήσεις σε κάθε γωνιά της Ευρώπης, σε εκατοντάδες «πηγαδάκια» ή «καφενεία». Οι νέες μορφές διαβούλευσης —όπως η πολύγλωσση ψηφιακή πλατφόρμα «ομάδες Ευρωπαίων πολιτών»— έδωσαν τη δυνατότητα στους Ευρωπαίους να μοιραστούν τις ιδέες τους σχετικά με τα ζητήματα που θεωρούν σημαντικά για την οικοδόμηση του μέλλοντος της Ένωσής μας. Η Διάσκεψη αναζήτησε επίσης τις απόψεις των πλέον δυσπρόσιτων, εκείνων που σπανίως ασχολούνται με την πολιτική ή ίσως δεν έχουν ψηφίσει σε προηγούμενες ευρωπαϊκές εκλογές.

Ορισμένες καινοτομίες της Διάσκεψης αποτελούν οδηγό για την καλύτερη συμμετοχή των πολιτών στον καθορισμό προτεραιοτήτων και φιλοδοξιών, καθώς και στον σχεδιασμό και τη χάραξη πολιτικών σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Με βάση τη Διάσκεψη αλλά και τα δικά της υφιστάμενα εργαλεία, **η Επιτροπή θα προτείνει τρόπους για να εξασφαλιστεί ότι θα δοθεί στους πολίτες ο ενεργητικότερος τούτος ρόλος στη χάραξη των πολιτικών της ΕΕ.**

Κεντρικό και ιδιαίτερα καινοτόμο χαρακτηριστικό της Διάσκεψης ήταν οι **ομάδες Ευρωπαίων πολιτών**. Συνολικά 800 τυχαία επιλεγμένοι πολίτες, το ένα τρίτο εκ των οποίων νέοι, συναντήθηκαν σε τρεις συνεδρίες διαβούλευσης ο καθένας και διατύπωσαν συστάσεις. Ορισμένα κράτη μέλη διοργάνωσαν εθνικές ομάδες πολιτών με βάση τις ίδιες αρχές.

Αξιοποιώντας την επιτυχία αυτή, **η Επιτροπή θα δίνει τη δυνατότητα στις ομάδες πολιτών να διαβουλεύονται και να διατυπώνουν συστάσεις πριν από ορισμένες βασικές προτάσεις**, στο πλαίσιο της ευρύτερης χάραξης της πολιτικής της και σύμφωνα με τις αρχές για τη βελτίωση της νομοθεσίας. Ανάλογα με το θέμα, οι ομάδες αυτές μπορεί να

είναι είτε πανευρωπαϊκές είτε μικρότερες στοχευμένες ομάδες για την αντιμετώπιση συγκεκριμένων ζητημάτων πολιτικής. Όπως συνέβη και στη Διάσκεψη, οι συμμετέχοντες θα πρέπει να επιλέγονται τυχαία. Ωστόσο, θα πρέπει επίσης να αντικατοπτρίζουν την πολυμορφία και τη δημογραφία της Ευρώπης. Οι νέοι θα πρέπει να αποτελούν το ένα τρίτο των συμμετεχόντων. Κατά περίπτωση, θα ενσωματώνεται στην εκτίμηση επιπτώσεων μια «έκθεση πολιτών», στην οποία θα συνοψίζονται τα αποτελέσματα αυτών των συμμετοχικών και διαβουλευτικών διαδικασιών. Όταν όλοι οι συμμετέχοντες είναι νέοι, η διαδικασία θα αποκαλείται «αξιολόγηση του αντικτύπου από τη σκοπιά της νεολαίας». **Η πρώτη από αυτές τις ομάδες πολιτών νέας γενεάς θα δρομολογηθεί στο πλαίσιο της ομιλίας για την κατάσταση της Ένωσης το 2022.**

Η **πολύγλωσση ψηφιακή πλατφόρμα** έδωσε τη δυνατότητα στους συμμετέχοντες να μοιραστούν και να συζητήσουν τις ιδέες τους με λίγα μόνο κλικ, αποτέλεσε δε και εστία πολλών εκδηλώσεων που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο της Διάσκεψης σε ολόκληρη την Ευρώπη. Έως τον Μάιο του 2022, σχεδόν 5 εκατομμύρια μεμονωμένοι επισκέπτες είχαν επισκεφτεί την πολύγλωσση ψηφιακή πλατφόρμα, ενώ συμμετείχαν περισσότερα από 750 000 άτομα, συζητήθηκαν 18 000 ιδέες και πραγματοποιήθηκαν περισσότερες από 6 500 εκδηλώσεις.

Ανταποκρινόμενη στις εκκλήσεις των συμμετεχόντων στη Διάσκεψη για τη δημιουργία διαδικτυακών πλατφορμών διαβούλευσης, η **διαδικτυακή πύλη της Επιτροπής «Πείτε την άποψή σας»** θα καταστεί υπηρεσία μίας στάσης για τη διαδικτυακή συμμετοχή των πολιτών, συγκεντρώνοντας όλες τις πληροφορίες σχετικά με τους μηχανισμούς συμμετοχής πολιτών που λειτουργούν στην Επιτροπή. Αυτός ο νέος διαδικτυακός κόμβος θα ενσωματώνει βασικά χαρακτηριστικά της πολύγλωσσης ψηφιακής πλατφόρμας της Διάσκεψης: άμεσες επαφές μεταξύ των πολιτών, σχόλια —σε όλες τις επίσημες γλώσσες της ΕΕ χάρη στο eTranslation— αλλά και διαδικτυακές δημοσκοπήσεις και φιλοξενία διαδικτυακών συμμετοχικών εκδηλώσεων. Θα αποτελέσει τη βάση για ένα νέο οικοσύστημα δημοκρατικής συμμετοχής και καινοτομίας.

Τα παραπάνω αποτελούν μέρος των ευρύτερων προσπαθειών της Επιτροπής για την ενίσχυση της δημοκρατίας και του δημόσιου χώρου της Ευρώπης. Σε μια εποχή αυξανόμενων συγκρούσεων και αυταρχισμού σε ολόκληρο τον κόσμο, **οι δημοκρατίες και η δημοκρατική ανθεκτικότητα χρήζουν προσοχής και ενίσχυσης περισσότερο από ποτέ.** Πρόσφατα, στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού σχεδίου δράσης για τη δημοκρατία, η Επιτροπή πρότεινε μέτρα για να ενισχυθούν τα ευρωπαϊκά πολιτικά κόμματα και για να τους δοθεί η δυνατότητα να διεξάγουν διασυνοριακές εκστρατείες, στο πλαίσιο μέτρων που αποσκοπούν στην προστασία του ανοικτού δημοκρατικού διαλόγου και της ακεραιότητας των εκλογών. Υπέβαλε επίσης προτάσεις για την προάσπιση και την ενίσχυση των δικαιωμάτων των μετακινούμενων πολιτών της ΕΕ, ιδίως για τις ευρωπαϊκές εκλογές. Στο ίδιο πνεύμα, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πρότεινε πρόσφατα τη μεταρρύθμιση του **εκλογικού νόμου της ΕΕ** και υπέβαλε προτάσεις για τη συμπερίληψη υπερεθνικών ψηφοδελτίων στις επόμενες ευρωπαϊκές εκλογές. Η Επιτροπή θα στηρίξει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στην επίτευξη συμφωνίας σχετικά με τον εκλογικό νόμο στο Συμβούλιο.

Αυτό αποτελεί επίσης ευκαιρία για την έναρξη προβληματισμού σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο η εμπειρία που αποκτήθηκε από τη Διάσκεψη μπορεί να μεταφραστεί στην προώθηση μιας ευρωπαϊκής ταυτότητας του πολίτη. Τούτο συνεπάγεται, ιδίως, την αξιολόγηση του τρόπου με τον οποίο η εκπαίδευση και η επικοινωνία μπορούν να παράσχουν χώρο για την ανάπτυξη τέτοιου είδους συμμετοχής.

4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Όπως αναφέρεται στην παρούσα ανακοίνωση και στο παράρτημά της, η Διάσκεψη προσέφερε πολύ υλικό προς επεξεργασία. Ωστόσο, προσέφερε και πολλά διδάγματα και συμπεράσματα, κυρίως δε την ενέργεια και τη δυναμική που απαιτούνται για τη βελτίωση της Ευρώπης και τη συμβολή στην πρόοδό της. Η Διάσκεψη έχει μεν ολοκληρωθεί, ωστόσο μόλις τώρα αρχίζουν οι εργασίες για τη συνέχεια που πρέπει να δοθεί στις σαφείς προτάσεις που διατυπώθηκαν για τη βελτίωση της Ευρώπης και για να διασφαλιστεί ότι όλοι οι πολίτες μπορούν να συνεχίσουν να εκφράζουν τη γνώμη τους σχετικά με τις πολιτικές που τους επηρεάζουν.

Η Διάσκεψη έδειξε ότι οι Ευρωπαίοι είναι αποφασισμένοι να οικοδομήσουν ένα καλύτερο μέλλον. Θεωρούν την Ευρωπαϊκή Ένωση ως μέσο για την επίτευξή του και επιθυμούν να το οικοδομήσουν μαζί με τους εκλεγμένους αντιπροσώπους τους. Μια Ευρώπη ειρήνης και ευημερίας, δικαιοσύνης και προόδου, μια Ευρώπη κοινωνική και βιώσιμη, που φροντίζει και παράλληλα εφαρμόζει τολμηρές πολιτικές ωφέλιμες για όλες τις γενιές. Το όραμά τους είναι σαφές, και οι πολυάριθμες πρωτοβουλίες που εκτίθενται στην παρούσα ανακοίνωση θα δώσουν στην Επιτροπή τη δυνατότητα να αρχίσει να υλοποιεί το όραμα τούτο με συγκεκριμένες δράσεις.

Η συνέχεια που θα δοθεί στα αποτελέσματα της Διάσκεψης αποτελεί κοινή ευθύνη των συμμετεχόντων θεσμικών οργάνων, σύμφωνα με τον θεσμικό τους ρόλο και με σεβασμό των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας. Στο πλαίσιο της συνέχειας αυτής, η σαφής και αποτελεσματική επικοινωνία θα είναι ουσιώδης, ιδίως για τη διασφάλιση της συμμετοχής των πολιτών και την οικοδόμηση εμπιστοσύνης στη διαδικασία και τα αποτελέσματά της. Για να ενημερωθούν οι πολίτες και να διατηρηθεί η δυναμική, το φθινόπωρο του 2022 θα διοργανωθεί **εκδήλωση ανατροφοδότησης της Διάσκεψης**. Η εκδήλωση αυτή θα είναι η κατάλληλη στιγμή να ανακοινωθεί ο τρόπος με τον οποίο τα τρία θεσμικά όργανα της ΕΕ δίνουν συνέχεια στη Διάσκεψη και να γίνει απολογισμός της προόδου που έχει σημειωθεί ως εκείνο το στάδιο της διαδικασίας. Θα είναι ευκαιρία να συνδεθούν με σαφή και συνεκτικό τρόπο τα αποτελέσματα της Διάσκεψης με τις μελλοντικές δραστηριότητες τις οποίες ενέπνευσε.